

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2010

Tämä on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 antaman Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksessa 54 tarkoitettu selvitys Itellan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Se on käsitelty Itella Oyj:n hallituksen tarkastusvaliokunnan kokouksessa 9.2.2011. Selvitys on annettu erillisenä, tilintarkastamattomana kertomuksena ja julkistettu yhdessä tilinpäätöstiedotteen kanssa.

Palkka- ja palkkioselvitys ja muut hallinnointikoodin mukaiset tiedot löytyvät osoitteesta www.itella.fi/hallinointi. Johdon CV-tiedot löytyvät osoitteesta www.itella.fi/johto.

1 Hallinnointikoodin noudattaminen

Itellan johtaelinten vastuut ja velvollisuudet määräytyvät Suomen lakien mukaisesti. Itellan päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, Itella Oyj:n yhtiöjärjestystä sekä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("hallinnointikoodi", www.cgfinland.fi).

Poikkeaminen hallinnointikoodista:

- Yhtiökokouskutsua ja sen liitteitä ei julkaista internet-sivuilla, koska valtionyhtiöllä on vain yksi osakas.
- Itellalla ei ole julkista sisäpiirirekisteriä eikä ilmoitusvelvollisia, koska yhtiön osake ei ole pörssilistattu.

2 Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston tehtävänä on

- valvoa, että yhtiön asioita hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti ja kannattavuutta silmällä pitäen
- antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta
- seurata postipalveluiden toimivuutta ja käsitellä niihin merkittäviä muutoksia aiheuttavat esitykset.

Hallintoneuvosto on hyväksynyt itselleen kirjallisen työjärjestyksen, johon on kirjattu sen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Itella Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja nimittää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston jäsenmäärä on 6 – 12. Jäseneksi ei voi valita 68:a vuotta täyttäneitä henkilöitä. Hallintoneuvoston jäsenen toimikausi on yksi vuosi, ja se päättyy hänen valintaansa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Itellan hallintoneuvosto 2010

Jäsen	Syntymävuosi	Koulutus	Ammatti	Osallistuminen kokouksiin
Eero Lehti (pj.)	1944	VTM	kansanedustaja	3/4
Antti Rantakangas (vpj.)	1964	Agr.	kansanedustaja	4/4
Paavo Arhinmäki *)	1976	-	kansanedustaja	3/4 *)
Birgitta Gran **)	1953	VTK	sosiaaliasiamies	1/4 **)
Sirpa Hertell **)	1955	fil. yo	pääsihteeri	1/4 **)
Susanna Huovinen	1972	VTM	kansanedustaja	3/4
Harri Jaskari	1964	HL	kansanedustaja	2/4
Bjarne Kallis	1945	VTM	kansanedustaja	3/4
Johanna Karimäki *)	1973	DI	kansanedustaja	3/4 *)
Lauri Kähkönen	1947	FK	kansanedustaja	3/4
Outi Mäkelä	1974	KTM	kansanedustaja	3/4
Reijo Ojennus	1947	kauppateknikko	yrittäjä	4/4
Pertti Salovaara	1970	-	kansanedustaja	2/4
Harry Wallin	1953	-	veturinkuljettaja	4/4

*) 23.3.2010 alkaen

***) 23.3.2010 asti

3 Hallitus

Itella Oyj:n hallituksen tehtävät on määritelty osakeyhtiölaissa, yhtiöjärjestyksessä sekä hallituksen vahvistamissa päätöksenteko-ohjeissa. Näiden mukaisesti hallitus ohjaa ja valvoo toimivaa johtoa, nimittää ja tarvittaessa erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategiset tavoitteet ja riskienhallinnan perusteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan. Hallitus on hyväksynyt itselleen kirjallisen työjärjestyksen, johon on kirjattu sen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Varsinainen yhtiökokous valitsee Itella Oyj:n hallituksen jäsenet ja nimittää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kuitenkin henkilöstön edustaja nimetään hallintoedustusta koskevan sopimuksen mukaisesti henkilöstöryhmien keskuudesta. Hallituksen jäsenten lukumäärä on 5–9. Hallitukseen ei voi valita 68:a vuotta täyttänyttä henkilöä. Jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan ja toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan. Hallitus arvioi myös toimitusjohtajan toimintaa ja työskentelytapoja.

Itellan hallitus 2010

Jäsen	Syntymäaika	Koulutus	Ammatti
Eero Kasanen (pj.)	1952	KTT	johtava dekaani
Arto Hiltunen (vpj.) *)	1958	KTM	-
Kalevi Alestalo	1947	VTM	finanssineuvos
Hele-Hannele Aminoff	1960	MBA	toimitusjohtaja
Erkki Helaniemi	1962	OTK	partneri
Mikko Kosonen (vpj.) **)	1957	KTT	ylIASIAMIES
Päivi Pesola	1956	KTM	Vice President
Riitta Savonlahti	1964	KTM	henkilöstöjohtaja
Maarit Toivanen-Koivisto	1954	KTM	toimitusjohtaja
Antero Palmolahti	1952	-	pääluottamusmies

*) 23.3.2010 alkaen

***) 23.3.2010 asti

Hallituksen jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia lukuun ottamatta henkilöstön edustajaa Antero Palmolahtea. Osakkeenomistajista riippumattomia ovat muut paitsi valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoa edustava Kalevi Alestalo.

3.1 Tarkastusvaliokunta

Hallitus valitsee keskuudestaan enintään 4 jäsentä tarkastusvaliokuntaan, jonka tehtävänä on

- valmistella, ohjata, käsitellä ja arvioida riskienhallintaa, sisäisiä valvontajärjestelmiä, sisäisen valvonnan raportteja, taloudellisen raportoinnin organisointia ja tilintarkastusta
- käydä tilintarkastajien kanssa läpi tilinpäätös ennen hallituksen käsittelyä
- tehdä esitys tilintarkastajan valinnasta
- arvioida tilintarkastajan riippumattomuutta ja tilintarkastajan tarjoamia oheispalveluita.

Valiokunta valmistelelee sille uskotut asiat hallituksen päätöksentekoa varten.

Hallitus valitsi keskuudestaan 29.4.2010 seuraavat jäsenet tarkastusvaliokuntaan: Päivi Pesola (pj.), Hele-Hannele Aminoff, Erkki Helaniemi ja Arto Hiltunen.

3.2 Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta

Hallitus valitsee keskuudestaan enintään 4 jäsentä palkitsemis- ja nimitysvaliokuntaan, jonka tehtävänä on

- valmistella ylimmän johdon nimityksiä ja palkkausta koskevat päätökset
- valmistella palkka-, palkkio- ja kannustejärjestelmien pääpiirteet sekä varmistaa niiden oikeudenmukaisuus ja kilpailukykyisyys.

Valiokunta valmistelelee sille uskotut asiat hallituksen päätöksentekoa varten.

Hallitus valitsi keskuudestaan 29.4.2010 seuraavat jäsenet palkitsemis- ja nimitysvaliokuntaan: Eero Kasanen (pj.), Kalevi Alestalo, Riitta Savonlahti ja Maarit Toivanen-Koivisto.

Hallituksen kokousaktiivisuus

Jäsen	Valiokuntajäsenyys	Hallitus	Valiokunta
Eero Kasanen (pj.)	Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta (pj.)	10/12	5/5
Arto Hiltunen (vpj.) **)	Tarkastusvaliokunta	9/12	5/6 **)
Kalevi Alestalo	Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta	12/12	5/5
Hele-Hannele Aminoff	Tarkastusvaliokunta	10/12	6/6
Erkki Helaniemi	Tarkastusvaliokunta	11/12	5/6
Mikko Kosonen (vpj.) *)	Tarkastusvaliokunta	3/12	1/6 *)
Antero Palmolahti	-	11/12	-
Päivi Pesola	Tarkastusvaliokunta (pj.)	11/12	6/6
Riitta Savonlahti	Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta	9/12	4/5
Maarit Toivanen-Koivisto	Palkitsemis- ja nimitysvaliokunta	9/12	5/5

*) hallituksessa 23.3.2010 asti

***) hallituksessa 23.3.2010 alkaen

4 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta osakeyhtiölain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan nimittää ja tarvittaessa erottaa hallitus, joka päättää myös toimitusuhteen ehdot.

Itella Oyj:n toimitusjohtajana ja konsernijohtajana on toiminut vuodesta 2000 alkaen diplomi-insinööri Jukka Alho.

5 Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvät sisäiset valvonta- ja riskienhallintajärjestelmät

Itella Oyj on määrittänyt sisäisen valvonnan periaatteet, jotka perustuvat yleisesti hyväksytyyn sisäisten valvontajärjestelmien kehikkoon (COSO-malliin). Sisäinen valvonta on määritetty prosessiksi, jota toteuttavat Itellan hallitus, johto ja muu henkilöstö ja jonka tarkoituksena on antaa riittävä varmuus seuraavien tavoitteiden saavuttamisesta:

- a) toiminnan vaikuttavuus ja tehokkuus
- b) taloudellisen raportoinnin luotettavuus
- c) lakien ja säännösten noudattaminen.

Seuraavassa kuvataan Itellan sisäisen valvonnan pääpiirteitä sen viiden keskeisen osa-alueen pohjalta: valvontaympäristö, riskien arviointi, valvontatoimet, tiedottaminen ja viestintä sekä seuranta.

4.1 Valvontaympäristö

4.1.1 Tehtävät ja vastuut

Itellan *hallitus* on vastuussa yhtiön sisäisestä valvonnasta, ja se on hyväksynyt valvontaympäristön perustana olevat toimintamallit. Lisäksi hallitus hyväksyy riskienhallintaa ja hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat toimintamallit.

Taloudellista raportointiprosessia seuraa *hallituksen tarkastusvaliokunta*. *Sisäinen tarkastus* seuraa itsenäisesti taloudellista raportointia koskevan sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta tarkastusvaliokunnan ohjeiden mukaisesti. Tätä valvontaa täydentää tilinpäätöksen lakisääteinen tilintarkastus, jonka tarkoituksena on varmistaa tilinpäätöksen ja siihen liittyvän tiedottamisen laatu ja luotettavuus.

Toimitusjohtaja vastaa tehokkaan valvontaympäristön ylläpidosta. Konsernin liiketoiminta on jaettu kolmeen liiketoimintaryhmään ja konsernitoimintoihin, joiden johto vastaa sisäisestä valvonnasta omalla vastuualueellaan.

Johdon vastuut on määritetty konsernin johtamisjärjestelmässä, joka on kuvattu Itella Way Handbook -ohjeissa. Liiketoimintaryhmien johtamisjärjestelmät on kuvattu liiketoimintaryhmäkohtaisissa Business Way Handbook -ohjeissa. Johto vastaa tarkempien sisäisen valvonnan toimintamallien ja menettelytapojen toteuttamisesta. Johdon ja henkilöstön valtuuksien ja vastuiden asianmukainen määrittäminen edistää tehokkaan taloudellista raportointia koskevan sisäisen valvonnan toteutumista.

Konsernin *talous- ja rahoitusjohtajan* vastuulla on kehittää ja ylläpitää menettelytapoja ja välineitä, joilla tuetaan liiketoimintaryhmien ja konsernitoimintojen johtoa taloudellista raportointia koskevien sisäisten valvontajärjestelmien yhtenäisessä toimeenpanossa ja ylläpidossa. Näin saadaan käyttöön yhdenmukainen konserninlaajuinen seuranta.

4.1.2 Konsernin toimintamallit ja ohjeet

Itella-konsernin taloudellista raportointia koskevan sisäisen valvonnan yleiset periaatteet ja vastuut on määritetty erillisessä hallituksen hyväksymässä toimintamallissa (*Itella Group Policy on Control over Financial Reporting*).

Toimintamallin tarkoituksena on myös lisätä henkilöstön tietoisuutta sisäisestä valvonnasta sekä vaikuttaa sisäistä valvontaa koskeviin asenteisiin.

Itella-konsernin *eettiset ohjeet* kuvaavat konsernissa yleisesti hyväksytyjä käytäntöjä ja periaatteita sekä konsernin sitoutumista lakien, standardien ja säännösten noudattamiseen. Jokaisen konserniyhtiön on varmistettava, että yhtiön henkilöstö tuntee nämä eettiset ohjeet ja noudattaa niitä kaikessa toiminnassaan. Konsernissa on käytössä palautekanava, jonka avulla voidaan ilmoittaa eettisten ohjeiden kanssa ristiriidassa olevista toimista.

Taloudellisen viestinnän periaatteet on kuvattu erillisessä dokumentissa (*Taloustiedottamisen politiikka*, www.itella.fi/talous).

Taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden varmistamisessa ovat avainasemassa konsernin talousosaston (Group Business Control and Finance) antamat ohjeet. Taloudellisen valvonnan ja raportoinnin ohjeet on kuvattu intranetissä julkaistussa *Controller's Manual* -oppaassa, joka sisältää yhteiset laskenta- ja raportointiperiaatteet, raportointikäytännöt sekä taloustoimintojen roolit ja vastuut. Tilinpäätökseen sovelletaan koko konsernia koskevia laskentaperiaatteita, ja konsernin raportoinnissa käytetään yhdenmukaista tilikarttaa.

4.1.3 Tärkeimmät parannustoimet vuonna 2010

Vuoden 2010 tärkein saavutus oli taloudellista raportointiprosessia koskevan sisäisen valvonnan arviointi ja dokumentointi. Työ perustui yleisiin valvontavaatimuksiin, jotka jaoteltiin neljään vaatimusluokkaan: toimintaan, raportointiin, säännöstenmukaisuuteen ja väärinkäytöksiin. Vaatimukset määritettiin viidelle tärkeimmälle talousprosessille sekä it-järjestelmille. Projektiin osallistuneelle henkilöstölle järjestettiin koulutusta ja tukea.

Painopisteenä oli raportointiprosessien arviointi. Lisäksi arvioitiin raportointiin liittyviä keskeisiä toimintaprosesseja, esimerkiksi luotonhallintaa.

Tärkeimmät tulokset vuonna 2010 olivat seuraavat:

- Kaikilla organisaatiotasoilla tehty arviointi- ja dokumentointityö koottiin ja analysoitiin järjestelmällisesti.
- Puutteet ja kehitystoimenpiteet tunnistettiin jatkokehitystä varten. Välittömiä parannuksia tehtiin esimerkiksi käyttöoikeuksien ja raportointiprosessin osalta.

Lisätietoja työn tuloksista on kohdassa 4.3. Vuonna 2011 parannuksissa keskitytään koko konsernia koskevaan valvontaprosessiin.

4.2 Riskien arviointi

Sisäinen valvontajärjestelmä ei takaa ehdottoman varmasti, etteikö merkittäviäkin virheitä voisi tapahtua tai taloudellisia tappioita tulla. Järjestelmän avulla voidaan hallita taloudellisen raportoinnin oikeellisuuteen liittyviä riskejä, mutta ei poistaa niitä.

Itella on tunnistanut ja selvittänyt taloudellisen raportoinnin oikeellisuuteen liittyviä riskejä omissa prosesseissaan sekä ryhtynyt havaintojen perusteella tarvittaviin kehitystoimiin. Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyviä toiminnallisia riskejä arvioidaan osana Itellan organisaation riskienhallintaa.

Vuonna 2010 Itella analysoi tärkeimpiä taloudellisia riskejä osana valvonnan arviointiprosessia ja määrittä tärkeimmät taloudellisiin prosesseihin kohdistuvat vaikutukset. Analyysi tehtiin konsernitason tasolla, ja tuloksia käytettiin myös yksiköissä tukemaan valvontaa koskevaa arviointityötä. Riskien arviointia koskeva evaluointi tukee parannustoimia vuonna 2011.

4.3 Valvontatoimet

Valvontatoimien tarkoituksena on varmistaa taloudellisen raportoinnin laadukkuus ja turvata yrityksen varat. Valvontatoimia ovat mm. erilaisten liiketapahtumien tarkastus ja hyväksyntä, työtehtävien eriyttämisen ja

hyväksymisvaltuuksien periaatteet, perustietojen ja järjestelmärekisterien tarkastus, pankkitilien ja kirjanpidon tilien täsmäytys, tarkastuslistat sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät tietotekniikka- ja järjestelmäkontrollit.

Vuonna 2010 kaikkialla Itellan organisaatiossa toteutettiin koko konsernia koskeva valvonnan nykytilan arviointi. Kaikki yksiköt arvioivat sisäistä valvontaansa koko konsernia koskevien valvontavaatimusten perusteella, dokumentoivat taloudelliset raportointiprosessinsa ja laativat yksityiskohtaiset kehityssuunnitelmat. Dokumentointityön sujuvuus ja dokumenttien yhtenäisyys varmistettiin tuen, ohjeiden ja työkalujen avulla.

Välittömiä parannuksia tehtiin monilla alueilla. Arvioinnin yleiset tulokset vahvistivat, että keskeiset valvontatoimet toteutuvat asianmukaisesti. Tunnistettuja kehitysalueita olivat muun muassa käyttöoikeuksien tarkistukset ja ohjeiden yhdenmukaistaminen. Kehityssuunnitelmia laadittiin sekä yksiköiden että konsernin tasolla. Keskeisiä parannuskohteita koordinoidaan konsernitasolla. Vuonna 2011 keskeiset kehitystoimet kohdistuvat käyttöoikeuksien valvonnan parantamiseen, koko konsernia koskevien toimintamallien yhdenmukaistamiseen ja prosessien dokumentoimiseen.

4.4 Tiedottaminen ja viestintä

Itellan taloudellisen raportoinnin periaatteita ja ohjeita ylläpitää keskitetysti konsernin talousosasto. Näistä periaatteista ja ohjeista on tiedotettu konsernin taloushenkilöstölle intranetin kautta. Konsernin johto ja yksiköiden johto tiedottavat vuoden aikana konsernin taloudellisesta tilasta kaikille organisaatiotasolle huomioiden Taloustiedottamisen politiikan reunaehdot. Liiketoimintayksiköt laativat säännöllisesti yksiköiden ja konsernin johdolle talousraportteja sekä johdon raportteja, joissa analysoidaan ja selvitetään yksiköiden kannattavuuteen ja riskeihin liittyviä asioita.

Konsernin taloudellinen kannattavuus raportoidaan jokaisessa hallituksen kokouksessa, ja hallitus käy läpi kaikki osavuosi- ja vuosiraportit ennen niiden julkistamista. Itella soveltaa pörssiyrityiltä vaadittavia raportointistandardeja ja julkistaa pörssitiedotteet vuosi- ja osavuosikatsauksista. Itella raportoi toiminnastaan myös Viestintävirastolle konsernia koskevan yleispalveluvelvoitteen osalta.

Itella käyttää konsolidointiprosessissa globaalia Hyperion-järjestelmää. Konsolidointitiedot siirtyvät Hyperioniin automaattisesti tai manuaalisesti syöttämällä. Raportoituja lukuja arvioidaan sekä tytäryhtiöissä että liiketoimintaryhmissä. Lisäksi konsernin talousosasto tarkastaa raportoidut luvut ennen tilinpäätöksen julkistamista.

Vuoden 2010 keskeiset kehitystoimet liittyivät koko konsernia koskevaan ohjelmaan, jonka päämääränä oli taloudellisten prosessien yhtenäistäminen. Yksi kolmivuotisen ohjelman tavoitteista on varmistaa taloudellisen raportointiprosessin tehokkuus.

4.5 Seuranta

Itella-konsernissa on käytössä koko konsernia koskeva taloudellisen raportoinnin järjestelmä liiketoiminnan seurantaan varten. Järjestelmän avulla voidaan tunnistaa mahdollisia raportoinnin poikkeamia. Ulkoiset ja sisäiset raportit perustuvat samaan tietoon, ja ne käsitellään samassa järjestelmässä. Näin talouteen liittyviä tietoja voidaan seurata kaikilla tasoilla: konsernitasolla, liiketoimintaryhmien ja konsernitoimintojen tasolla, liiketoimintayksiköiden tasolla sekä yksittäisten raportoitavien yksiköiden tasolla.

Konsernin talousyksikkö ja liiketoimintaryhmät seuraavat ulkoisen ja sisäisen raportoinnin oikeellisuutta ja täsmällisyyttä ja varmistavat ulkoisen raportoinnin olevan säännösten mukaista. Paikallinen johto ja paikalliset controllerit varmistavat lisäksi, että ulkoisessa raportoinnissa noudatetaan paikallisia säännöksiä. Konsernin talouden johtoryhmä (Group Financial Management Board, joka koostuu konsernin, konsernitoimintojen ja liiketoimintaryhmien edustajista) kokoontuu kuukausittain arvioimaan taloudellisia raportteja ja analysoimaan mahdollisia poikkeamia.

Vuonna 2011 Itella-konsernin tavoitteena on jatkaa taloudellista raportointia koskevan sisäisen valvonnan käyttöönottoa vuonna 2010 tehdyn arviointityön pohjalta. Valvontaa koskevan arvioinnin tuloksista raportoidaan vähintään kerran vuodessa konsernin johdolle ja tarkastusvaliokunnalle.